

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Maj-juni 2024.
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	HF2
Fag og niveau	Psykologi 0-B
Lærer(e)	Nanna Arabi og Mette Bomholt (pædagogikumkandidat)
Hold	23PsB24

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Ondskab
Forløb 2	Identitet og fordomme
Forløb 3	Kærlighed
Forløb 4	Præstation
Forløb 5	Presset ungdom
Forløb 6	Feltarbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 1	Ondskab
Forløbets indhold og fokus	<p>Fokus:</p> <p>Forløbet undersøger den overordnede problemstilling ”Hvorfor begår mennesker onde handlinger?”. Forløbets formål er at give eleverne indsigt i centrale psykologiske teorier, eksperimenter og undersøgelser fra forskellige kernestofområder, der kan belyse mekanismer, som påvirker individers tanker, følelser, holdninger og handlinger i gruppesammenhænge, samt de mekanismer, hvorved individet selv påvirker gruppen og egen adfærd.</p> <p>Centrale begreber:</p> <p>Gruppepsykologisk perspektiv, individualpsykologisk perspektiv, primærgrupper, sekundærgrupper, formelle grupper, uformelle grupper, medlemsgrupper, referencegrupper, egengrupper, fremmedgrupper, dæmonisk/sadistisk ondskab, idealistisk ondskab, instrumental ondskab, dum ondskab, psykopati, den evolutionære forklaring på psykopati, forskelle på mandlige og kvindelige psykopater, den metodiske forklaring på, at der er flere mandlige end kvindelige psykopater, traditionel behandling af psykopati, flertydighedstolerance, definition af rolle, intra-rollekonflikt, inter-rollekonflikt, tilskrevne roller, opnåede roller, midlertidige roller, rolleforventninger, rolleoplevelse, rolledistance, rolleaccept, rolleudførelse, gruppepres, konformitet, gruppetænkning, gruppepolarisering, Sherifs eksperiment (Robbers Cave) om gruppekonflikter, Aschs eksperiment om konformitet, Sunsteins eksperiment om gruppepolarisering, ny forskning om behandling af psykopati: Næsespray med oxytosin, social identitetsteori, minimalgruppeeksperimentet, tre strategier: Individuel mobilitet, social forandring, social kreativitet, uenigheden mellem Sherif (realistisk konfliktteori) og Tajfel (social identitetsteori), mobning, longing for belonging og angsten for udstødelse, individualpsykologisk forklaring på mobning, gruppepsykologisk forklaring på mobning, Den nye forståelse og den gamle forståelse af mobning, løsninger på mobning i lyset af den nye forståelse, digital mobning, forskel på køn i håndteringen af mobning, definition af empati, Baron-Cohens tese om ondskab og empati, fordelingen af empati i en normalbefolkning, årsager til lavt niveau af empati, definition af selvkontrol, årsager til lav selvkontrol, sammenhæng mellem selvkontrol og kriminalitet, prospektiv Dunedin-undersøgelse, kritik af selvkontrolsteorien, Milgrams lydighedseksperiment, Zimbardos fængselseksperiment, dehumanisering, deindividualisering, moralsk frakobling (Banduras seks former), definition af en holdning, de tre holdningskomponenter, kognitiv dissonans, kognitiv konsonans, strategier til at reducere kognitiv dissonans, Festingers observationsstudie fra Minnesota i USA, metoder i psykologi (Observation, eksperiment, spørgeskema, interview, analyse, hypotese, kvantitative og kvalitative data, kausalitet og korrelation.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst – formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag – inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger

	<ul style="list-style-type: none"> – redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden – demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder – vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger – argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde – demonstrere viden om psykologis identitet og metoder
Kerne- stof	<p>Socialpsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse – kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier – social kognition <p>Udviklingspsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur <p>Kognition og læring</p> <ul style="list-style-type: none"> – følelser og kognition – perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <p>Personlighed og identitet</p> <ul style="list-style-type: none"> –personlighed <p>Psykologisk metode</p> <ul style="list-style-type: none"> – undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data. <p>Supplerende stof: Neuropsykologi, klinisk psykologi.</p>
Anvendt materiale.	<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abu Ghraib: Mini-case om Abu-Ghraib, ukendt kilde. • Brainstorm (2023): Kan man helbrede en psykopat, sæson 4, episode 12, https://videnskab.dk/serie/brainstorm/ • Case: Kommandant i Auschwitz, ukendt kilde. • Center for rummelighed: Longing for belonging, https://rummelighed.org/longing-belonging/. • Dorph, V. (2012): Jeg var med til at mobbe min kollega, <i>ukendt kilde</i>. • DR (2010): Mobning i tal, <i>DR.dk</i>, https://www.dr.dk/skole/understoettende-undervisning/mobning-i-tal • DR (2016): Forskning på kanten – Ondskab, <i>mitfju.dk</i>. • DR (2020): Plejehjemmene bag facaden, <i>mitfju.dk</i>. • Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systeme.dk/ <ul style="list-style-type: none"> ○ Massehypnose: Sideid p5537 ○ Hvad er en gruppe: Sideid p5536

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Socialpsykologi: Sideid p5500 ○ Fire ondskabstyper: Sideid p5627 ○ Forskningsnyt: Charmør eller tyrann – Hvad kendetegner psykopaters baggrund: Sideid p5113 ○ Roller: Sideid p5534 ○ Gruppepres og social kontrol: Sideid p5535 frem til ”Mobning” ○ Robbers Cave: Sideid c13135 ○ Tajfels minimalgruppeeksperiment: Sideid c13136 ○ Den sociale identitetsteori: Sideid c13997 ○ Mobning: Sideid c12423 ○ Fravær af empati: Sideid p5632 ○ Fravær af selvkontrol: Sideid p5631 ○ Lydigheden dilemma: Sideid p5630 ○ Zimbardo og virkelighedens fængsel: Sideid p5629 ○ Holdninger: Sideid p5531 ○ Moralsk frakobling: Sideid p5628 ● Lund, M. (2011): Mobbere ignorerer moralske standarder, <i>videnskab.dk</i>, uddrag. ● Pröschold, J. (2018): Digitale børn: Sociale medier har gjort mobning værre – især for drengene, <i>Politiken.dk</i>, https://politiken.dk/viden/art6763505/Sociale-medier-har-gjort-mobning-v%C3%A6rre-%E2%80%94-is%C3%A6r-for-drengene ● Rabøl, H. (2013): Helle Rabøl om mobning, <i>youtube.dk</i>, https://www.youtube.com/watch?v=WenvnZs8kYk. ● Richter, K.: Moralske dilemmaer i kreativ psykologi, I-bog, https://kreativpsykologi.systime.dk/?id=191 ● Riisager, M. (2021): Metoder i psykologi i PsykC, <i>Frydenlund</i>, s. 21-32. ● Therkelsen, B. K. (2020): Mobning: Vennerne kan gøre en stor forskel, <i>Mary-Fonden</i>, uddrag. ● TV2 (2023): Herlufsholms hemmeligheder, <i>mitfju.dk</i>. ● Små videoer om selvkontrol: <ul style="list-style-type: none"> ○ https://www.youtube.com/watch?v=0yTK1DCsEf0 ○ https://www.youtube.com/watch?v=QX_oy9614HQ <p>Antal sider: Ca. 90 sider.</p> <p>Moduler á 90 minutter: 23</p> <p>Gæsteoplæg med Katrine Quorning om en ”Rødvinspletet barndom”.</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, individuelt arbejde, projektarbejde, skriveøvelser, multimodale elevproduktioner, matrixarbejde, legøvelse, nærhedsøvelsen, chokoladeøvelse, dialogcirkel, små begrebsspil (vendespil, speeddating), klasseoplæg, virtuel undervisning, afsluttende prøveeksamen.

Forløb 1	Identitet og fordomme
Forløbets indhold og fokus	Fokus: Forløbet undersøger den overordnede problemstilling ”Hvilke psykologiske udfordringer møder etniske minoriteter?”. Fokus i forløbet er to-kulturel identitetsdannelse, samt betydningen af stereotyper og fordomme og muligheden for at reducere disse. Forløbets formål er at give eleverne indsigt i centrale psykologiske teorier, eksperimenter og undersøgelser fra forskellige kernestofområder, der kan belyse psykologiske og socialkognitive

	<p>mekanismer, der former identiteten, danner fordomme og stereotyper og udmønter sig i diskrimination.</p> <p>Centrale begreber: Eriksons identitetsteori, herunder jeg-identitet og social identitet, Gergens identitetsteori, herunder det multiple selv, Giddens identitetsteori, herunder det refleksive projekt og ontologisk sikkerhed, Hyllands identitetsteori, herunder ren identitet, bindestrepsidentitet, kreolsk identitet, Fuglsangs kvalitative undersøgelse om dobbeltbevidsthed, ”Hvem er jeg”-undersøgelse med fokus på kulturens betydning for vores identitet (sociale og ikke-sociale-beskrivelser), symbolsk etnicitet, kultur, etnocentrisme, kulturel relativisme, minoritet, majoritet, assimilation, integration, segregation, homogene samfund, heterogene samfund, Wallmans London-studie (Battersea og Bow), social kognition, kognitive skemaer, assimilation, akkomodation, sociale kategorier, stereotyper, fordomme, confirmation bias, social identitetsteori, Minimalgruppeeksperimentet, tre strategier: Individuel mobilitet, social forandring, social kreativitet, diskrimination, herunder strukturel diskrimination, studier, der bekræfter diskrimination af etniske minoriteter, Aarhus-tiltag, der skal minimere diskrimination af etniske minoriteter, social perception, forsøg om betydningen af førstehåndsindtryk, Halo-effekten og tilhørende eksperiment, Rosenthal-effekten og tilhørende eksperiment, andre minoritetsgrupper med tilhørende fordomme og oplevelser af diskrimination, kontaktteorien, tre forsøg, der bekræfter kontaktteorien, betydningen af viden og uddannelse for fordomme, stereotyper og diskrimination, dialogkaffe.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst – formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag – inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger – redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden – demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat – vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger – argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde – demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kerne-stof	<p>Socialpsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse – kommunikation i sociale sammenhænge

	<p>– social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination</p> <p>– kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil</p> <p>Udviklingspsykologi</p> <p>– menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af miljø og kultur</p> <p>Kognition og læring</p> <p>– perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen</p> <p>Personlighed og identitet</p> <p>– selv, identitet</p> <p>– individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer</p> <p>Psykologisk metode</p> <p>– undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p> <p>Supplerende stof: Kulturpsykologi.</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bugge, M. (2022): Aarhus-kommune vil have anonyme jobansøgninger: 'Det skal ikke springe i øjnene, hvad du hedder, eller hvor gammel du er', <i>DR.dk</i>. • DR3 (2017): Rodløs, <i>mit.fu.dk</i>. • Ejlertsen, M. (2008): Muslimske kvinder bærer tørklæde frivilligt, <i>Kristeligt Dagblad</i>. • Fossum, I. M. (2017): At bære tørklæde kan også være dansk, <i>AU</i>, direkte link: https://bss.au.dk/om-aarhus-bss/nyheder/vis/artikel/at-baere-toerklæde-kan-ogsaa-vaere-dansk • Freije, L. (2017): Jeg bliver aldrig rigtig dansk – og aldrig rigtig arabisk. Men betyder det, at jeg er ingenting?, <i>Politiken</i>. • Jensen, C. & Quorning, K. (2018): ”Hvem er du” i Undersøgelser i psykologi, <i>Systemtime</i>. • Jørgensen, S. (2014): DF vil forbyde skolepiger at gå med tørklæde, <i>Jyllands-Posten</i>. • Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systemtime.dk/ <ul style="list-style-type: none"> ○ Hvad er identitet? (Id p5422) ○ Sociale arenaer, roller og identitet (Id p5419) ○ Tokulturel livsform (Id p12476) ○ En eller mange identiteter? (Id p12474) ○ Symbolsk etnicitet (Id p12473) ○ Glem kulturen et øjeblik (Id p12466) ○ Kulturmøder og kulturforskelle (Id p5539) ○ Ethnocentrisme og kulturrelativisme (Id p5557) ○ Kulturmøder (Id p5556) ○ Kulturelle forskelle og konflikter (Id p5555) ○ Tajfels minimalgruppeeksperiment: Sideid c13136 ○ Den sociale identitetsteori: Sideid c13997 ○ Social perception (Id c11565) ○ Førstehåndsindtryk (Id c13265)

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Halo-effekt (Id c13266) ○ Rosenthal-effekt (Id c13267) ○ Kontaktteorien (Id c12489) ○ Uddannelse og viden (Id c12488) <ul style="list-style-type: none"> • Nabil, I. (2014): Tørklædeforbud - Derfor går jeg med tørklæde, <i>Fyns Stiftstidende</i>. • Nielsen, M. (2008): Debat: Antropologi – Uhyggeligt studie i ’perkerspotting, Politiken. • Nielsen, S. B. (2022): Test dig selv – Se om du kan bestå indfødsretsprøven, <i>DR.dk</i>, link: https://www.dr.dk/nyheder/indland/test-dig-selv-se-om-du-kan-bestaa-indfoedsretsproeven • Ravn, F. & Wolf, T. (2017): Psykologi – Fra celle til selfie, <i>Columbus</i>, s. 156-161. • Ringgaard, A. (2014): Unge med indvandrerbaggrund er splittede mellem to liv, <i>Videnskab.dk</i>. • Tedtalk (2018): Why I have coffee with people who send me hate mail, <i>TED</i>, link: https://www.ted.com/talks/ozlem_cekic_why_i_have_coffee_with_people_who_send_me_hate_mail?language=en • Thorndal, M. H. (2018): Ærkedanser perkerdanser, <i>Columbus</i>, s. 82-84. • Trolle, J. S. (2021): Det er nemmere for Peters søn at skifte skole end for Mohammeds: ’Det er diskrimination’, <i>DR.dk</i>. • TV2 (2006): Konfrontation, <i>Mitfju.dk</i>. • Winther, B. (2021): Kommunale politikere vil hellere svare på e-mail fra ”Anne” end ”Fatima”, Berlingske. <p>Antal sider: Ca. 70 sider.</p> <p>Moduler á 90 minutter: 15</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, individuelt arbejde, projektarbejde, skriveøvelser, multimodale elevproduktioner, dialogcirkel, små begrebsspil (vendespil, speed-dating), læreroplæg, CL-øvelser, debatøvelse, virtuel undervisning, mini-eksperiment.

Forløb 3	Kærlighed
Forløbs indhold og fokus	<p>Fokus:</p> <p>Temaet undersøger betydningen af kærlighedsrelationer gennem livet på godt og ondt. Med udgangspunkt i problemstillingen ”hvad betyder kærlighedsrelationer for individet, og hvilke konsekvenser kan problematiske kærlighedsrelationer få?” undersøges centrale psykologiske begreber, teorier, eksperimenter og undersøgelser fra de forskellige kernestofområder. Formålet er at belyse, hvad der skal til for at opnå gode kærlighedsrelationer – både hos børn og voksne – og hvad der er på spil, når kærlighedsrelationerne ikke går godt. Temaet giver bud på, hvorfor vi forelsker os, hvilken betydning tilknytning i barndommen har for valg af partner og for tilknytningen i voksenlivet, hvorfor vi bliver tiltrukket af en partner, og hvordan man vælger den rigtige partner. I temaet undersøges også kulturelle forskelle samt kønsforskelle. Der arbejdes med psykologiske begreber, teorier og undersøgelser, der omhandler begreber som: <i>tilknytning, partnervalg og evolution</i>.</p> <p>Centrale begreber:</p>

	<p>Bowlbys tre perioder for tilknytning, Ainsworths fire tilknytningstyper, fremmedsituationstesten, faktorer, som har betydning for, hvilken tilknytningstype, man udvikler, forældreomsorg, barnets temperament, sociale omgivelser, ændringer i familiesituationen, konsekvenser ved tilknytningstype på sigt, mentalisering, ansigtsduetter, still face eksperimentet, visuel kløft, Harlows aber, spædbarnsdepression, hospitalisme, neurologiske konsekvenser ved omsorgssvigt, vanrøgt, fysisk overgreb, psykisk overgreb, seksuelt overgreb, Killéns reaktioner på omsorgssvigt, resiliens, Dennis' (1973) undersøgelse om libanesisk børnehjem, Kauai-undersøgelsen, årsagssammenhæng vs. Sammenhæng, prospektiv undersøgelse vs. retrospektiv undersøgelse, Hazan og Shavers undersøgelse om betydningen af tilknytningsmønstre i barndommen for kærlighedsopfattelse og kærlighedsrelationer i voksenlivet, transaktionsanalysen, Ikea-effekten og dens betydning for vores kærlighedsrelationer, Arielys eksperiment med origami, kærlighedens tre komponenter: Intimitet, passion, forpligtelse, kærlighedens syv former: Fuldbyrdet kærlighed, Venskabelig kærlighed, Affære, Tom kærlighed, Romantisk kærlighed, Kammeratlig kærlighed, Besættelsen/overfladisk kærlighed, misundelse og jalousi, tværkulturelle studier af kærlighed, tiltrækning, evolutionspsykologi og nedarvede adfærdsmønstre, duftpræferencer, parringsstrategier (forskelle på mænd og kvinder i partnervalg og synet på uforpligtende sex), intraseksuel selektion og interseksuel selektion, forældreinvesteringsteorien, social rolleteori, femfaktormodellen (The big five), lystnetværket/ lyst- og begær fasen, attraktionsnetværket/tiltrækningsfasen, tilknytningsnetværket/ etableringsfasen, dopamin og oxytocin, spejlneuroner.</p>
<p>Faglige mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst – formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag – inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger – redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden – vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger – argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde
<p>Kernestof</p>	<p>Socialpsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – social adfærd – kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil <p>Udviklingspsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur – tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens

	<p>Personlighed og identitet – personlighed</p> <p>Psykologisk metode –undersøgelsesmetoder</p> <p>Supplerende stof: Evolutionspsykologi, neuropsykologi.</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AdamogEva.dk – brevkasse: Elsker jeg ham eller har jeg bare vænnet mig til ham?: https://adamogeva.dk/svar/elsker-jeg-ham-eller-har-jeg-bare-vaennet-mig-til-ham • Dalgas, J. (2020): Næsten alle parforhold har fået det bedre under coronakrisen: Dating psychology: Henrik Høgh Olesen – <i>Åbningslinjer</i>: https://www.youtube.com/watch?v=1UPapN5VwdY • Det er virkelig interessant, <i>Berlingske.dk</i>. Uddrag. • DFI (2012): Min barndom i helvede, mitcfu.dk. • DR1 (2015): <i>I følelsernes vold - Kærligheden</i>: https://www.dr.dk/drtv/episode/i-folelsernes-vold-kaerligheden-51261 • DR1 (2018): <i>Mød dit urmenneske 3 – tiltrækning og formering</i> (CFU) • DR2 (2011): <i>Sexlyst, stenalderhjernener og drager i jetstrømmene</i> (CFU 00:00-18:40) • DR-dokumentar (2023): ”Kærlighed i terapi?”, sæson 4, afsnit 1, direkte link: https://www.dr.dk/drtv/episode/kaerlighed-i-terapi-412309 (Uddrag). • Egmont Media (2022): <i>Geeti Amiri om kærlighed på tværs af kultur</i>: https://www.facebook.com/egmontmedia/videos/geeti-amiri-om-k%C3%A6rlighed-p%C3%A5-tv%C3%A6rs-af-kultur/744176613266787/ • Engedal, H.K. (2024). <i>Bæredygtig bevidsthed – om klimapsykologi</i>. Femfaktormodellen: https://baeredygtigbevidsthed.systeme.dk/?id=153 (p153) • Funch, M. (2017): Professor: Barndommens svigt kan spores i hjernen, <i>Kristeligt Dagblad</i>. • Filmklip - Fremmedsituationstesten: https://www.youtube.com/watch?v=QTsewNrHUU • Filmklip – Harlows aber: https://www.youtube.com/watch?v=O60TYAIgC4 • Filmklip – Ikea-effekten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dan Ariely (2011): The Ikea-effect: https://www.youtube.com/watch?v=jkaWYKlnli0 • Filmklip – Stern: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ansigtsduetter: https://psykveje.systeme.dk/?id=5010 ○ Still face eksperimentet: https://www.youtube.com/watch?v=apzXGE-bZht0 ○ Visuel kløft: https://www.youtube.com/watch?v=p6cqNhHrMJA • Gravesen, D. T. (2021): Pædagogik, I-bog, paedagogik.systeme.dk, Systeime: Mentalisering (p165) • Hildebrandt, S. (2008): Kærligheden er ustyrlig: https://videnskab.dk/krop-sundhed/kaerligheden-er-ustyrlig/, <i>Videnskab.dk</i> • Kjølbye, M. L. (2004): En pige af stål, <i>Information</i>. Uddrag. • Langberg, Maja (2023): Nyt, stort studie afliver kærlighedsmyte – parterapeut er enig: https://nyheder.tv2.dk/samfund/2023-09-08-nyt-stort-studie-afliver-kaerlighedsmyte-parterapeut-er-enig, <i>TV2 Nyheder</i> • Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systeme.dk/

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bowlby og Ainsworth (Id p5043) ○ Spædbarnsdepression og hospitalisme (Id p5131) ○ Omsorgssvigt (Id p5129) ○ Børns reaktioner på omsorgssvigt (Id p5128) ○ Risiko og resiliens (Id p5123) ○ Forskellige tilknytningsstile (Id p5478) ○ Transaktionsanalyse (Id p5448). ○ Kærlighed og forelskelse er ren kemi (p5472) ● Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2024). <i>Psykologi - fra celle til selfie</i>. Spejlneuroner: https://psykologi.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=170 (p170). ● Riisager, M. (2023): <i>PsykéB</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tilknytning i voksenlivet (s. 260-261) ○ Udviklingsmuligheder og tilknytningsstile (s. 267-268) ○ Tilknytningsstil og problemer i parforhold (s. 268-270) ○ Tilknytningsstil og jalousi (s. 271-272) ○ Mange slags kærlighed (s. 272-274) ○ Syv slags forhold (s. 275-277) ○ Tværkulturel måling af kærlighed (s. 279-280) ○ Kærlighed som fortælling (s. 281-282) ○ 'For lækker til love'-Simon (s.286-287) ○ Kønsforskelle i partnervalg (s. 292-293) ○ At finde den rigtige partner (s.296-297) ○ Kritik og replikation af Buss' forskning (s. 297-299) ○ Kønsforskelle i synet på uforpligtende sex (s. 299-301) ○ Den evolutionære baggrund for jalousi (s. 304-305) ● Riisager, M. (2024). <i>PsykéC</i>. Evolutionspsykologien og nedarvede adfærdsmønstre: https://psykc.ibog.frydenlund.dk/?id=171&loopRedirect=1 (p171). ● Videnskab.dk (2017): "Hjernerne begynder at slå i takt, når du holder i hånd med kæresten": https://videnskab.dk/krop-sundhed/hjernerne-begynder-at-slaa-i-takt-naar-du-holder-i-haand-med-kaeresten/ ● Wass, C. (2015): Zorning om sit ægteskab: Det er her jeg hører til, <i>Femina</i>, ud-drag. <p>Antal sider: Ca. 95 sider.</p> <p>Moduler á 90 minutter: 23</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, individuelt arbejde, virtuel undervisning, arbejd-selv modul, begrebsøvelser og begrebsspil, læreroplæg, multimodale elevproduktioner (pjeceproduktion, spil-produktion), spil om metode (vendespil, puslespil, gåsespil), elevoplæg, eksamenstræning.
Forløb 4	Præstation
Forløbets indhold og fokus	Fokus: Temaet undersøger, hvad der skaber gode præstationer. Med udgangspunkt i problemstillingen "hvordan kan man ud fra et psykologisk perspektiv skabe bedre præstationer?" undersøges centrale psykologiske begreber, teorier, eksperimenter og undersøgelser fra de forskellige kernestofområder. Formålet er at belyse, hvilke kognitive, sociale og per-

	<p>sonlige forhold og mekanismer, der påvirker vores evne til at præstere i forskellige sammenhænge. Temaet sætter fokus på, hvordan man kan styrke det mentale, så det mentale gøres til en aktiv medspiller i forbindelse med forskelligartede præstationer.</p> <p>Centrale begreber: Intern validitet, ekstern validitet, økologisk validitet, reliabilitet, etik i psykologiske undersøgelser, skumfidus-undersøgelsen om selvkontrol, behaviorisme, Pavlovs hundeforsøg, Skinners rotteforsøg, klassisk betingning, operant betingning, udslukning, straf som uhensigtsmæssigt, Köhlers chimpanseforsøg, Piaget, kognitive skemaer, adaptation, assimilation, akkommodation, de fire modningsprocesser, kritik af Piaget, Vygotsky, aktuelt udviklingsniveau, zonen for nærmeste udvikling, uenighed mellem Vygotsky og Piaget ift. hvordan man lærer, selvbestemmelsesteorien, selvbestemmelsesteoriens tre behov, som fører til indre motivation: Kompetence, tilhørsforhold og selvbestemmelse, indre motivation, ydre motivation, demotivation, hukommelsens opbygning: Sensorisk hukommelse, korttidshukommelse, langtidshukommelse, implicit hukommelse, eksplicit hukommelse, episodisk hukommelse, semantisk hukommelse, procedure hukommelse, perceptuel hukommelse, hukommelse for emotioner, koncentrationsundersøgelse: Indstilling har betydning for, hvor længe vi kan koncentrere os, Høgh-Olesen: Hjernen har en grænse for, hvor længe den kan arbejde, Amy Cuddys teori om kropssprog, Baumrinds fire opdragelsesstile, kritik af Baumrinds teori, motivationsprocessens tre faser: Forventningsfasen, realiseringsfasen og fortolkningsfasen, Seligmans pessimistiske og optimistiske forklaringsstil, konkurrenceorienteret motivation, opgaveorienteret motivation, kendetegn ved konkurrenceklimaet, kendetegn ved mestringsklimaet, associativ opmærksomhedsstrategi, dissociativ opmærksomhedsstrategi, selektiv opmærksomhed, cocktail-effekten, positiv vs. negativ indre tale, tre måder at træne sin koncentration på: Koncentrationstabellen, koncentrationsskift, rutiner, vestlig vs. kinesisk præstationskultur, Hofers tværkulturelle undersøgelse, arousal – omvendt U-kurve, årsager til præstationsangst, symptomer på præstationsangst, forskellen på præstationsangst og præstationsnervøsitet, spændingsreguleringer: 1) kognitive omfortolkninger, herunder kognitive bias og den kognitive diamant, 2) affirmationer, 3) visualisering 4) musik 5) kropslige teknikker, herunder åndedræt og meditation.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst – formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag – inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger – demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden – vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger – argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde

	– demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder
Kerne- stof	<p>Socialpsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> - social adfærd, gruppepsykologiske processer og social indflydelse - kommunikation i sociale sammenhænge <p>Udviklingspsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> - menneskets udvikling, herunder betydning af arv, miljø og kultur <p>Kognition og læring</p> <ul style="list-style-type: none"> - psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse - Følelser og kognition - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <p>Personlighed og identitet</p> <ul style="list-style-type: none"> - individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer <p>Supplerende stof: Idrætspsykologi</p>
Anvendt materiale.	<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cuddy, A. (2012): Your body language may shape who you are, <i>Ted Talk</i>. - Eskesen, A. H. (2011): Minister vil gøre op med den frie leg i vuggestuer, <i>Politiken</i>. - Gram, K. D. (2019): Lektor: Kontant belønning for matematikopgaver holder ikke i længden, <i>DR.dk</i>. - Henriksen, K. m.fl. (2015): Idrætspsykologi, <i>Gyldendal</i>, s. 46-55. - Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systeme.dk/ <ul style="list-style-type: none"> o Kritisk vurdering af undersøgelser (p5765) o Undersøgelse: Skumfidus-undersøgelsen om selvkontrol (p5089) o Fra behavioristisk til social-kognitiv indlæringsteori (p5135) o Pavlov og den klassiske betingning (p5163) o Thorndike, Skinner og den operante betingning (p5161) o Begyndende kritik (p5158) o Tænkningens udvikling (p5242) o Den senso-motoriske fase (p5274) o Den præ-operationelle fase (p5273) o Den konkret-operationelle fase (p5272) o Den abstrakt-operationelle fase (p5271) o Vygotsky: Zonen for den nærmeste udvikling (p5288) o Kritik af Piaget (p5270) o Fire opdragelsesstile (p5188) o Daginstitutionen (p5186) o Undersøgelse: Fire opdragelsesformer og deres virkning (p5179) o Hukommelse: (p5236) - Nilson, K. (2012): Ekspert: Børn skal lære fra vuggestuen. <i>Politiken.dk</i>. - Riisager, M. (2023): PsykB, Frydenlund, s. 166-181+193-210 - Schultz, N. S. (2010): Forskere: Tag dig sammen – du har ikke brug for pauser, <i>videnskab.dk</i> - TV2 (2017): Den perfekte opdragelse, afsnit 1, <i>TV2</i>.

	<ul style="list-style-type: none"> - TV2 (2017): Drengene mod pigerne, afsnit 4, <i>mitfju.dk</i>. - TV2 (2017): Pisk eller gulerod, afsnit 1+2, <i>TV2</i>, uddrag. - TV2: 9z mod Kina, afsnit 1, <i>mitfju.dk</i>. - Videoklip fra youtube om amnesi: <ul style="list-style-type: none"> o https://www.youtube.com/watch?v=WmzU47i2xgw o https://www.youtube.com/watch?v=fyZQf0p73QM <p>Antal sider: Ca. 80 sider.</p> <p>Moduler á 90 minutter: 18</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, individuelt arbejde, skriveøvelse, begrebsøvelser, læreroplæg, multimodale elevproduktioner (memes og billedproduktion), matrixopgaver, elevoplæg.

Forløb 5	Presset ungdom
Forløbs indhold og fokus	<p>Fokus:</p> <p>Temaet undersøger, hvorfor ungdommen i dag føler sig presset som aldrig før. Med udgangspunkt i problemstillingen ”hvilke udfordringer står ungdommen overfor i dag?” undersøges centrale psykologiske begreber, teorier, eksperimenter og undersøgelser fra de forskellige kernestofområder. Formålet er at belyse hvilke tendenser, der kan forklare den øgede mistrivsel, i hvilket omfang og på hvilke måder mistrivlsen udspiller sig, og endelig hvordan udfordringerne kan håndteres psykologisk og eksistentielt.</p> <p>Centrale begreber:</p> <p>Rasmus Willig, Hartmut Rosa, personlighedstyper (den risikovillige type og den forsigtige type), betydningen af køn, biologisk kønsidentitet, kulturel kønsidentitet, kønsroller, kulturel forklaring på kønsroller, biologisk forklaring på kønsroller, neuropsykologiske forklaringer, hjernens udvikling fra barndom til pubertet til voksenliv, teorien om den modningsmæssige ubalance, det socio-emotionelle netværk, det kognitive kontrolnetværk, Carl Rogers teori om selvet, identitetsteorier (Giddens, Gergen og Erikson), depression herunder symptomer, årsager, sårbarhed-stress modellen, serotoninhypotesen, neurogenese, behandlingsformer, herunder medicinsk behandling, kognitive behandlinger, systemisk behandling, stress, akut stress og kronisk stress, indre og ydre faktorer med betydning for stress, copingstrategier til håndtering af stress, angst, herunder typer, symptomer, årsagsforklaringer og behandling, personlighedspsykologi (Big Five), Skizofreni, herunder symptomer, årsager, sårbarhedsstressmodellen og behandling, ensomhed, patologiseringsforklaring og epidemiforklaring på den pressede ungdom, fordele og ulemper ved diagnosticering, eksistentialisme (Sartre, Frankl, Yalom)</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst – formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag

	<ul style="list-style-type: none"> – inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger – redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden – vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger – argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde – demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kerne-stof	<p>Socialpsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – social adfærd, gruppepsykologiske processer, social indflydelse – kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier <p>Udviklingspsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> – menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur <p>Kognition og læring</p> <ul style="list-style-type: none"> – følelser og kognition – perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <p>Personlighed og identitet</p> <ul style="list-style-type: none"> – selv, identitet og personlighed – individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping <p>Supplerende stof: Neuropsykologi, klinisk psykologi, eksistentialisme.</p>
Anvendt materiale.	<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ahlers, K. (2017): Når det hele koger over: Hver fjerde føler sig stresset, <i>DR.dk</i>. - Blicher, A. B. (2020): I Fiji døjer de hverken med angst eller depression, <i>Politiken</i>. - Børns vilkår (2020): Rapport om ”Krop, køn og digital adfærd”, uddrag af udvalgte statistikker. - Christiansen, M. Ø. (2017): Caroline på 18: De andre var også pressede, men ikke på helt samme niveau, <i>DR.dk</i>. - DR (2024): Deadlines nytårsglæde, DR2, https://www.dr.dk/det-bedste-fra-dr/forfatter-i-nytaarstale-sandbeden-er-ingen-ejer-os-beller-ikke-den-danske-stat#:~:text=7%20minutter.,Forfatter%20Maj%20My%20Midtgaard%20Humaidan%20holder%20Deadlines%20nyt%C3%A5rstale%20i%20%C3%A5r,indrettet%20livet%20og%20samfundet%20anderledes.&text=2023%20har%20budt%20p%C3%A5%20flere,hvordan%20vi%20skruer%20samfundet%20sammen - DR2 (2014): Uden køn, <i>DR</i>. - DST (2023): Flere unge får antidepressiv- og ADHD-medicin, <i>DST.dk</i>, uddrag. - Erichsen, J. R. (2019): Det er pinligt, at jeg føler mig så ensom, at jeg har svært ved at komme ud af døren, <i>Vice</i>. - Ernst, A. E. (2022): Hårtab, angst og søvnmangel: Højt tempo i samfundet skaber øget mistrivsel blandt unge, <i>DR.dk</i>. - Højbjerg, M. (2015): Skal vi have en diagnose for at få hjælp?, <i>Politiken</i>, uddrag.

	<ul style="list-style-type: none"> - Karkov, R. (2011): Facebook får os til at føle os som tabere. Videnskab.dk. - Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systime.dk/ <ul style="list-style-type: none"> o Den forsigtige og den risikovillige (p4852) o Hvad er identitet? (Id p5422) o Sociale arenaer, roller og identitet (Id p5419) o Stress og coping (p5559) 1,3 NS o Akut og kronisk stress (p5574) 2,2 NS o Et samspil mellem ydre og indre faktorer (p5573) o Coping (p5806) o Skizofreni (p5614) o Hvad er eksistentialisme? (p5390) o Viktor E. Frankl (p5389) o Irvin D. Yalom (p5387) - Nygaard, E. M. (2021): 13-årige Livas liv var styret af angst: Jeg havde alt for mange tanker i hovedet og følte mig til besvær, <i>Kristeligt Dagblad</i>. - Pedersen, C. S. (2024): Temaer til Psykologi – En grundbog til C-niveau, <i>Systime</i>. <ul style="list-style-type: none"> o Ensomhed (p114) - Quorning, K. (2018): Undersøgelser i psykologi, <i>Systime</i>, s. 151-155. - Ravn, F. A. P. & Wolf, T. (2017): Psykologi – Fra celle til selfie, <i>Columbus</i>, s. 111-114. - Riisager, M. (2021): PsykC, Frydenlund, s. 158-164. - Riisager, M. (2023): PsykB, Frydenlund, s. 145-155+438-451+461-466+468-479. - Søgaard, J. I. (2017): Familien Humaidan fandt et forsvundet fællesskab på Ærø, <i>Kristeligt Dagblad</i>. - Søgaard, U. (2013): Psykologi - Aktuelle teorier og nyere forskning, <i>Gyldendal</i>, s. 239-240. - TV2 (2023): Presset ungdom, <i>TV2</i>, afsnit 1+2. - Westh, A. (2017): Psykologer: Folk får stress af deres arbejde, <i>3F</i>. - Økjær, A. M. (2018): Tre gange så mange børn og unge får diagnosen angst eller depression som for 10 år siden, <i>Politiken</i>. <p>Antal sider: Ca. 95 sider.</p> <p>Moduler á 90 minutter: 31</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, individuelt arbejde, skriveøvelse, begrebsøvelser, læreroplæg, analoge tegneopgaver, matrixopgaver, elevoplæg, projekt om psykiske lidelser, spil, prøveeksamen med præsentationer.

Forløb 6	Feltarbejde
Forløbs indhold og fokus	<p>Fokus:</p> <p>Formålet med tema 6 er at afvikle feltarbejdet, hvor eleverne får mulighed for selv af afgrænse virkelighedsnære psykologifaglige problemstillinger og foretage selvstændige små undersøgelser med brug af fagets metoder. Elevernes projekter skal præsenteres skriftligt i en feltrapport og mundtligt i plenum på holdet.</p> <p>Centrale begreber:</p>

	Feltundersøgelse, metoder, herunder observation, eksperiment, interview, spørgeskema, kvantitativt og kvalitativt data, validitet og reliabilitet, hypotese, pilotundersøgelse.
Faglige mål	<p>– redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden</p> <p>– demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat</p>
Kernestof	<p>Psykologisk metode</p> <p>– undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p>
Anvendt materiale.	<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systeme.dk/ <ul style="list-style-type: none"> ○ Psykologiske feltundersøgelser (p5642) ○ Observation (p5651) ○ Eksperiment (p5650) ○ Interview (p5649) ○ Spørgeskemaundersøgelse (p5645) <p>Antal sider: Ca. 20 sider.</p> <p>Moduler á 90 minutter: 7</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, feltarbejde, gruppearbejde, skriftligt arbejde, elevoplæg, produktorienteret projektarbejde.